

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile
pentru perioada 2024-2027

N/o	Participantul la avizare/expertizare/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului Cancelaria de Stat
1.	Agencia de Investiții	Fără propuneri și obiecții	
2.	Agencia Proprietății Publice	Fără propuneri și obiecții	
3.	Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	Fără propuneri și obiecții	
4.	Ministerul Apărării	Fără propuneri și obiecții	
5.	Ministerul Educației și Cercetării	Fără propuneri și obiecții	
6.	Agencia Națională Antidoping	Fără propuneri și obiecții	
7.	AGEPI	Fără propuneri și obiecții	
8.	MAEIE	Fără propuneri și obiecții	
9.	ARFC	Fără propuneri și obiecții	
10.	ANCD	Fără propuneri și obiecții	
11.	CNAS	Fără propuneri și obiecții	
12.	CNAM	Fără propuneri și obiecții	
13.	MC	Fără propuneri și obiecții	
14.	BNS	Fără propuneri și obiecții	
15.	ODA	Fără propuneri și obiecții	
16.	ANSA	Fără propuneri și obiecții	
17.	MM	Fără propuneri și obiecții	
18.	ARI	Fără propuneri și obiecții	
19.	Ministerul Afacerilor Interne	Capitolul I "Introducere" din proiectul Programului se propune a fi completat cu informația referitor la părțile care au fost implicate în elaborarea Programului.	Se acceptă. La capitolul I au fost indicate părțile implicate în elaborarea programului și modalitățile de consultare

		<p>2.La Capitolul II ”Analiza situației”, denumirea sub-cauzei 1.1. ”Aplicarea neuniformă a cadrului legal și mecanisme ineficiente pentru implicarea societății civile în procesele.” nu este definitivată și în acest context, la final, se propune completarea propoziției cu sintagma ” de comunicare”</p>	<p>Se acceptă. La finalul denumirii sub-cauzei 1.1 s-a completat cu cuvintele „de comunicare”</p>
		<p>3. Deși Capitolul „Analiza situației” este descris complex, considerăm oportună completarea acestuia cu informația privind <u>descrierea posibilelor consecințe în cazul neintervenției pentru soluționarea problemelor</u> și care va fi impactul.</p>	<p>Se acceptă. Capitolul respectiv a fost completat cu următoarele consecințe: 1) Diminuarea participării organizațiilor societății civile în procesul decizional, atât la nivel central, cât și la nivel local. 2) Creșterea în continuare a dependenței față de sursele financiare oferite de către partenerii de dezvoltare. 3) Stagnarea dezvoltării organizațiilor societății civile, în mod special la nivel local.</p>
		<p>4. Conform Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin ordinul secretarului general al Guvernului nr. 65/2021, obiectivele generale urmează a fi descrise separat de cele specifice. Obiectivele generale vor conține rezultatele scontate pe domenii, iar cele specifice - vor formula rezultatele preconizate specifice și măsurabile, derivate din obiectivele generale ale programului. Astfel, se propune divizarea obiectivelor generale de cele specifice în capitole separate.</p>	<p>Se acceptă. Obiectivele generale conțin o descriere a rezultatelor scontate în domeniul de intervenție abordat. Pe când obiectivele specifice detaliază aceste rezultate. Conform ghidului, este important ca obiectivele generale și specifice să fie formulate în cascadă, fiind asigurată o legătură directă între acestea. Acest lucru este respectat integral de structura actuală a documentului.</p>

		<p>5. Capitolul V ”Costuri” se propune a fi divizat, fiind creat un capitol nou ”Sursa de finanțare”, conform cerințelor Ghidului metodologic nominalizat.</p>	<p>Se acceptă. A fost creat capitolul nou VI „Sursa de finanțare”</p>
		<p>6. La Capitolul VI ”Riscuri de implementare”, considerăm că nu au fost identificate toate riscurile care ar putea afecta implementarea Programului. Astfel, nu sunt identificate riscuri privind: lecțiile învățate în urma implementării documentelor de politici anterioare; evaluările ex-post ale documentelor similare; rapoartele elaborate de către instituțiile internaționale și partenerii de dezvoltare; conjunctura politică, socială, economică etc.</p>	<p>Se acceptă. Lista riscurilor de implementare a fost completată Riscul de conjunctură politică a fost inclus și descris: Lipsa de angajament și sprijin din partea factorilor de decizie și a funcționarilor publice în implementarea Programului, inclusiv schimbarea de priorități sau schimbări politice care pot afecta direcția și resursele alocate Programului Riscul economic: Lipsa de abilități și resurse necesare pentru o implicare eficientă în procesele decizionale. Au fost identificate cele mai directe riscuri care pot afecta buna implementare a programului.</p>
		<p>7. Denumirea Capitolului VII ”Autorități responsabile” se va completa după cuvântul ”Autorități” cu sintagma ”și instituții”.</p>	<p>Se acceptă. Denumirea Capitolului VII a fost redactată: „Autoritățile și instituțiile responsabile”</p>
		<p>8. La Capitolul VIII ”Proceduri de raportare”, se propune a fi indicat termenul concret de evaluare a documentului.</p>	<p>Se acceptă. Primul aliniat a fost completat cu următorul text: „și se vor prezenta Cancelariei de Stat până la 20 ianuarie și respectiv 20 iulie a anului în curs, cu publicarea concomitentă a acestora pe paginile web oficiale</p>

			ale autorităților”
20.	Agencia de Guvernare Electronică	<p>La acțiunea nr.11 care planifică „Elaborarea unui curs de formare dedicat cooperării și interacțiunii cu organizațiile societății civile pentru funcționarii publici și alți angajați din sectorul bugetar”, considerăm necesar excluderea AGE din lista autorităților/instituțiilor responsabile, deoarece activitatea practică respectivă depășește limitele competenței instituției ca posesor al Sistemului informațional „Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning)”, care țin de asigurarea funcționării și dezvoltarea platformei respective. Motivăm această obiecție și prin faptul că, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.411/2020 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning)” și a Regulamentului privind utilizarea și administrarea acestuia, sarcina elaborării și plasării pe platforma e-Learning a resurselor și altor obiecte informaționale le revine entităților publice în calitatea lor de furnizori de resurse de instruire în platforma e-Learning, care, corespunzător, sunt obligate să asigure corectitudinea și autenticitatea datelor introduse în platforma e-Learning, cu respectarea legislației privind dreptul de autor și drepturile conexe, precum și să le actualizeze. Prin urmare, în cazul elaborării și plasării pe platforma e-Learning a unui curs de formare dedicat cooperării și interacțiunii cu organizațiile societății civile pentru funcționarii publici și alți angajați din sectorul bugetar, considerăm ca sarcina respectivă trebuie să fie stabilită nemijlocit Cancelariei de Stat, eventual, cu suportul Institutului de Administrație Publică din cadrul Universității de Stat din Moldova, pornind de la atribuțiile acestuia în domeniul formării și dezvoltării profesionale continuă a personalului din serviciul public și a altor persoane juridice de drept public și privat.</p>	<p>Se acceptă. La acțiunea nr.11, AGE a fost exclus din lista autorităților/instituțiilor responsabile</p>
		<p>Acțiunea 49 care planifică „Reingineria proceselor și digitalizarea serviciilor prestate către organizațiile societății civile de către autoritățile și instituțiile publice” necesită a fi</p>	<p>Nu se acceptă. Deși se face referință la obiectivul general de digitalizare</p>

		<p>exclusă. Motivăm această obiecție prin cerințele pct.34 sbp.2) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020, care impun identificarea documentelor de politici publice în proces de implementare care conțin prevederi conexe domeniului sau subdomeniilor de activitate, pentru a evita dublările și prevederile opozabile. În acest context, este oportun să menționăm că o acțiune, în esență, similară se regăsește deja în:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352/2023, Obiectivul specific 4.1. 50% dintre serviciile publice prestate vor fi modernizate până în anul 2026, prin revizuirea și automatizarea procesului de prestare a acestora, în scopul corespunderii acestora cu prevederile Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, și - Strategia de reformă a administrației publice 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.126/2023: prin obiectivele și direcțiile prioritare din Capitolul IV. Debirocratizare și dezvoltarea serviciilor electronice, și anume Direcția prioritară 1: 100% din serviciile publice prestate să fie modernizate până în anul 2030, prin revizuirea și dezvoltarea serviciilor electronice, și anume Direcția prioritară 1: 100% din serviciile publice prestate să fie modernizate până în anul 2030, prin revizuirea și automatizarea procesului de prestare a acestora, în scopul corespunderii lor cu prevederile Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice, astfel încât Republica Moldova să fie o societate digitală, aptă să profite de oportunitățile tehnologiilor informaționale și ale serviciilor electronice, prin Activitatea1.2. Continuarea activităților de reproiectare a serviciilor publice și extinderea acestora asupra tuturor activităților administrative, în conformitate cu principiile orientării spre client, și facilitarea furnizării lor electronice, ca 	<p>a 50% dintre serviciile publice, în Program specificam expres reingineria și digitalizarea proceselor aferente activității organizațiilor societății civile în interacțiunea lor cu autoritățile publice</p>
--	--	--	---

		un pas necesar și important pentru modernizarea sectorului public și furnizarea de servicii electronice de calitate, cu indicatorul de monitorizare: 100% din serviciile publice modernizate.	
21.	Serviciul Fiscal de Stat	<p>Propunem revizuirea desemnării instituției responsabile de realizarea acțiunii stabilite la pct. 22 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027, în ceea ce privește <i>Crearea bazei de date pentru publicarea tuturor rapoartelor organizațiilor beneficiare ale mecanismului procentual.</i></p> <p>Îmbunătățirea transparenței utilizării surselor financiare provenite din mecanismul procentual. Propunerea respectivă derivă din prevederile Hotărârii Guvernului nr.1286/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul desemnării procentuale, care la pct. 30 menționează că beneficiarii care au primit mijloace financiare în urma desemnării procentuale depun la Serviciul Fiscal de Stat rapoarte privind modul de utilizare a acestor sume, până în termenul stabilit de legislația fiscală pentru depunerea declarațiilor cu privire la impozitul pe venit pentru anul următor celui în care a expirat perioada de utilizare a sumelor de desemnare procentuală, potrivit modelului de raport stabilit de către Ministerul Finanțelor. Corespunzător, pct. 25 din Regulamentul respectiv, menționează faptul că Serviciul Fiscal de Stat <u>publică pe pagina sa web oficială un raport statistic privind desemnarea procentuală.</u> Raportul include: numărul contribuabililor care au efectuat desemnarea procentuală, numărul de desemnări care au fost efectuate cu respectarea legii și cele neautorizate, suma totală a desemnărilor procentuale transferată către beneficiari, informația generalizată sub aspect teritorial privind sumele transferate către beneficiarii desemnării procentuale, lista beneficiarilor care au primit desemnări procentuale, cu indicarea sumelor primite, vârsta contribuabililor care au desemnat procentual, numărul de desemnări prin depunerea declarației în format electronic și pe suport de hârtie, datele</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La p.22 autoritatea responsabilă a fost substituită cu Inspekția Financiară</p>

		statistice privind motivele de nevalidare a desemnărilor și numărul de nevalidări pentru fiecare motiv, suma desemnată total și suma desemnărilor care nu au fost validate.	
		De asemenea, pct. 31 - 32 din Regulamentul indicat supra, menționează că Serviciul Fiscal de Stat <u>asigură accesul Inspecției Financiare la rapoartele</u> privind modul de utilizare a sumelor de desemnare procentuală prin intermediul platformei de interoperabilitate instituită de Guvern, iar Inspecția Financiară publică pe pagina sa web oficială rapoartele financiare ale beneficiarilor privind utilizarea sumelor de desemnare procentuală, cu excluderea datelor cu caracter personal. Respectiv, considerăm oportun ca sarcina stabilită la pct. 22 din Planul de acțiuni pentru implementarea PDOSC 2024-2027, urmează să fie reexaminată și adusă în concordanță cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1286/2016.	Se acceptă
22.	Ministerul Sănătății	Se consideră oportun ca acțiunile ce țin de modificarea cadrului normativ să fie realizate în limitele mijloacelor bugetului instituției. Totodată, indicăm deficiența de înțelegere a realizării obiectivelor propuse în program în coraport cu dezvoltarea organizațiilor societății civile prin prisma contractării serviciilor prin procedurile de achiziții. Respectiv, din obiectivul formulat nu rezultă gradul de implicare a organizațiilor societății civile în procesul de realizare a acestuia, dar și procedurile/instrumentele de achiziții publice utilizate de autoritățile publice în procesul de contractare a serviciilor.	Se acceptă. Sumele alocate din Bugetul de Stat nu reprezintă sume adiționale ce urmează să fie identificate, ci reprezintă anume cuantificarea resurselor în limitele mijloacelor bugetului instituției.
		Subcapitolul 1.2. <i>Perioada propusă pentru implementare</i> , se propune să fie revizuit. În proiectul de document acesta reflectă etapele de elaborare a proiectului, fapt ce nu corespunde elementelor structurale ale unui program național, stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice.	Se acceptă. Subcapitolul 1.2. a fost exclus

		<p>La fel, pe tot parcursul proiectului documentului de politici pentru a asigura credibilitate datelor, se propune la tabele și figuri de indicat sursa de date. Similar, la afirmațiile din proiect ce descriu anumite constatări problematice este necesar de indicat concret sursa. Spre exemplu, afirmația de la pag. 18 <i>”Există asociații beneficiare care nu dispun de pagină web și care nu comunică în spațiul public despre activitățile sau rezultatele obținute ca urmare a utilizării fondurilor obținute”</i>, este una generală, care nu indică ce asociații nu respectă principiul transparenței în utilizarea fondurilor publice.</p>	<p>Se acceptă Toate tabelele și figurile conțin sursa datelor. Totodată, a fost inserată referința la reportajul care a examinat transparența utilizării fondurilor din mecanismul procentual. La momentul actual sunt 710 de organizații beneficiare. La elaborarea documentului au fost utilizate rapoartele de monitorizare elaborate de mass-media și/sau alte organizații ale societății civile.</p>
23.	ASP	<p>Conform competențelor funcționale stabilite de prevederile statutului Agenției Servicii Publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.314/2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice și Legii nr.31/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (publicată la 20.04.2018 în Monitorul Oficial nr.126-132, art. nr:247), Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” <u>are competența exclusivă de înregistrare a organizațiilor necomerciale</u>. În temeiul art.28 alin.(1) din Legea nr.86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale (în vigoare din data de 27.08.2020), în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a legii menționate, organizațiile necomerciale înregistrate până la intrarea în vigoare a acesteia vor asigura ca persoanele care fac parte din organele lor de conducere și de control să întrunească condițiile prevăzute de lege și să-și aducă statutele în concordanță cu prevederile legii. <u>Legea nr.86/2020 nu operează, în dispoziții finale și tranzitorii, cu obligativitatea de reînregistrare a tuturor organizațiilor necomerciale, înregistrate în Registrul de stat al persoanelor juridice (noțiune folosită în sub-cauza 3.2).</u></p>	<p>Se acceptă. Cuvântul „reînregistrate” a fost omis, făcând trimitere la prevederile Legii nr.86/2020.</p>

		<p>Acțiunea 4 din obiectivul specific 3.2 „Identificarea unei soluții pentru a depăși problema ajustării documentelor de înregistrare conform prevederilor 11.10.2023 Nr. 01/1683 18-69-10256 26.09.2023 Legii nr.86/2020 privind organizațiile necomerciale”, exced competențele funcționale ale organului înregistrării de stat.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea 50. A fost reformulată: „Asigurarea implementării prevederilor Art. 28 alin. (1) din Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale.” Agenția Servicii Publice a fost exclusă de la Instituții responsabile.</p>
		<p>Totodată, propunem de completat pct.50 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024 - 2027 <u>cu stabilirea procedurii de implementare a art.28 alin. (1)-(3) din Legea nr.86/2020, și anume obligativitatea atribuirii număr de identificare de stat (IDNO), procedura de lichidare forțată, reorganizarea uniunilor de persoane juridice și a instituțiilor private în asociații obștești.</u></p>	<p>Se acceptă parțial. Acțiunea 50. A fost reformulată: „Asigurarea implementării prevederilor Art. 28 alin. (1) din Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale.”</p>
		<p>Conform amendamentelor aduse Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului prin Legea nr. 66/2023 pentru modificarea unor acte normative, care a transpus parțial prevederile celei de-a cincea Directive UE privind combaterea spălării banilor, au fost aduse modificări la noțiunea de „beneficiar efectiv”. Potrivit modificărilor date a fost inclusă noțiunea de beneficiar efectiv pentru organizații necomerciale în conformitate cu prevederile art. 5² alin. (2) subpct. 3 din Legea nr.308/2017.</p>	<p>Se acceptă se va ține cont de noua definiere a noțiunii de beneficiar</p>

		<p>Articolul 14 alin. (3) din Legea nr.308/2017 prevede că este interzisă înregistrarea de stat a persoanelor juridice, a întreprinzătorilor individuali și a organizațiilor necomerciale în lipsa datelor despre beneficiarul efectiv și/sau dacă informația prezentată este neveridică sau incompletă. Reieșind din prevederile legale urmează să fie exclusă acțiunea prioritară: “Eliminarea solicitării de prezentare a declarațiilor cu privire la beneficiarul efectiv al organizației societății civile” din obiectivul specific 3.2. (pct. 3.3.2.) și din pct. 51 al Planului de acțiuni pentru implementarea Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024 - 2027.</p>	<p>Se acceptă: De la obiectivul specific 3.2. (pct. 3.3.2.) și din pct. 51 al Planului de acțiuni a fost exclusă acțiunea privind “Eliminarea solicitării de prezentare a declarațiilor cu privire la beneficiarul efectiv al organizației societății civile”</p>
--	--	--	--

		<p>Cu referire la propunerea ca ASP să simplifice procedura de înregistrare a OSC urilor <u>prin eliminarea taxei de facto pentru eliberarea extraselor, cu introducerea posibilității de generare autonomă a extraselor</u>, aducem la cunoștință că, potrivit art.341 al Legii nr.220/2007, organul înregistrării de stat asigură vizualizarea publică și gratuită a informației din Registrul de stat pe pagina sa web oficială. Aceasta conține date privind denumirea persoanei juridice, forma juridică de organizare, numărul de identificare de stat (IDNO), data înregistrării, sediul, numele și prenumele administratorului, numele și prenumele sau denumirea fondatorilor (asociațiilor) și mărimea cotelor de participare ale acestora în capitalul social, starea persoanei juridice (pasivă, inactivă, în proces de reorganizare sau radiere, suspendare a activității), precum și numele, prenumele, data înregistrării, numărul de identificare de stat (IDNO) al întreprinzătorului individual și date privind radierea acestuia. Datele sunt disponibile pentru stabilire și vizualizare la orice dată calendaristică din momentul înregistrării și până la radierea persoanei juridice sau a întreprinzătorului individual, fiind actualizate în fiecare zi lucrătoare. Informația plasată pe pagina web a organului înregistrării de stat se consideră informație oficială. Astfel, propunerea menționată supra, pentru simplificarea proceselor, se consideră depășită și urmează să fie exclusă.</p> <p>Mai mult ca atât, din data de 04.07.2022, ASP eliberează extrase din Registrul de stat prin intermediul serviciului electronic „Extras din Registrul de stat al unităților de drept” prin platforma de dezvoltare a serviciilor electronice a Agenției de Guvernare Electronică (FOD).</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea cu referință a fost exclusă.</p>
--	--	--	---

		<p>În legătură cu sugestia de a „efectua verificarea denumirii la ghișeu (cu opțiunea de a verifica online și din timp în Registrul de stat al unităților de drept)”, precizăm că organul înregistrării de stat, reieșind din prevederile anexei la Legea nr.220/2007, prestează servicii de verificare și rezervare a denumirii, inclusiv prin intermediul internetului (la adresa de email inregistrare.ud@asp.gov.md) cu depunerea cererii, în acest sens (în formă de documente electronice semnate cu semnătura electronică avansată calificată), a cărui model este plasat pe site-ul oficial www.asp.gov.md (compartimentul Informații utile/Formulare tip), astfel solicitantul având posibilitatea de a verifica disponibilitatea denumirii până la depunerea efectivă a documentelor. Drept urmare, textul proiectului necesită a fi revizuit.</p>	
		<p>Concomitent, potrivit pct. 11 alin. 4) lit. a) al Statutului Instituției publice „Agenția de Governare Electronică”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.760/2010, reingineria și digitizarea serviciilor publice ține nemijlocit de funcția de bază a Agenției. Drept urmare, la compartimentul Autoritate/Instituție responsabilă Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” trebuie substituită cu Instituția publică „Agenția de Governare Electronică”</p>	<p>Se acceptă A fost modificată distribuirea responsabilităților instituționale</p>
24.	MDED	<p>Reiterăm poziția ministerului referitor la inoportunitatea modificării cadrului legal pentru includerea organizațiilor societății civile ca și beneficiar al finanțării participative reieșind, din argumentele prezentate în demersul nr.03-2684 din 30.08.2023. În acest sens, solicităm excluderea acțiunii expuse la pct. 28 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea 28 a fost exclusă.</p>
25.	MIDR	<p>Sub aspectul cerințelor specifice tehnoredacționale, la subcapitolul 1.2, care se referă la perioada propusă pentru implementare, remarcăm ca fiind necesară ajustarea textului ținând cont de faptul că, suntem deja în luna octombrie, iar prezentul proiect este în proces de avizare.</p>	<p>Se acceptă. Subcapitolul respectiv a fost exclus.</p>

		<p>Subsecvent, opinăm că în analiza situației abordate în capitolul 2, se face referire la unele probleme în domeniu, fiind listate, inclusiv și la capitolul 3 din proiect. Această extrapolare, denotă neclaritate sub aspectul legăturii dintre situația actuală și problemele evidențiate. În această ordine de idei, propunem ca elocventă descrierea clară în capitolul 2 a problemelor existente, precum și necesitatea intervenției Guvernului pentru soluționarea acestora. De altfel, menționăm că descrierea și argumentarea problemelor sunt esențiale pentru un document de politici veritabil, dat fiind faptul că doar după identificarea clară a problemelor, se vor formula obiective și acțiuni concrete, care vor oferi soluții judicioase la problemele identificate.</p>	<p>Se acceptă parțial. În capitolul 3 în conexiune logică cu problemele enunțate în capitolul 2 sunt expuse măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru soluționarea problemelor identificate. Pentru a asigura coerența textului, se admite repetarea unor constatări din capitolul 2.</p>
		<p>Cu privire la indicatorul ponderea notelor informative, care includ informație detaliată despre procesul de consultări publice din tabelul nr.4 de la obiectivul specific 1.1, prezintă neclaritate sub aspectul practic de monitorizare și colectare a acestuia de la autoritățile publice. Mai mult ca atât, nu sunt clare criteriile și instituția care va fi responsabilă de evaluarea conformității notei informative sub aspectul corectitudinii procedurilor de consultare publică a actelor normative</p>	<p>Se acceptă parțial A se vedea acțiunea numărul 6 din Planul de acțiuni.</p>
		<p>Totodată, obiectăm asupra relevanței obiectivului specific 3.1 privind consolidarea capacităților organizațiilor societății civile, în mod special la nivel local, prin care se propune dezvoltarea unui program de formare și dezvoltare a competențelor pentru membrii organizațiilor societății civile, cu accent pe aspecte juridice, economice și sociale.</p>	<p>Nu se acceptă Dezvoltarea capacităților OSC este una dintre principalele probleme identificate la etapa inițierii proiectului Programului. Astfel, statul în parteneriat cu OSC formatoare, vor acorda suportul necesar pentru OSC ce necesită sprijin în organizarea desfășurării activității.</p>
		<p>Însă, la obiectivul specific 2.3 de la obiectivul general 2, autorul conchide asupra necesității creșterii participării organizațiilor societății civile în achizițiile publice, prin oferirea serviciilor de consultanță pentru autoritățile publice centrale și locale, în special efectuarea analizelor ex-ante și ex-post, elaborarea propunerilor de politici publice,</p>	<p>Nu se acceptă În aceste cazuri sunt descrise intervenții distincte: (i) privind OSC cu nivel insuficient de capacitate de organizare a activității; (ii) privind OSC cu</p>

		<p>elaborarea rapoartelor de monitorizare sau organizarea instruirilor pentru funcționarii publice. Acest fapt creează incertitudine, în contextul în care un obiectiv statuează asupra implicării societății civile, prin oferirea serviciilor de expertiză și consultanță autorităților publice, pe când alt obiectiv evocă despre necesitatea consolidării competențelor societății civile.</p>	<p>experiență, capacități și expertiză în diverse domenii.</p>
		<p>La capitolul 8 „Procedurile de raportare” urmează a fi completat cu prevederi privind evaluarea intermediară. Or, potrivit pct.57 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020 și conținutul Ghidului metodologic pentru evaluarea intermediară și ex-post a politicilor publice, în cazul documentelor pe termen mediu, este necesară asigurarea unei evaluări intermediare și ulterior a celei finale. Corespunzător, evaluarea intermediară, va analiza dacă intervenția a fost efectivă în atingerea obiectivelor setate și dacă este necesară modificarea documentului de politici respectiv.</p>	<p>Se acceptă. La capitolul „Procedurile de raportare” au fost incluse clarificări aferente modului de evaluare a programului.</p>
		<p>Propunem excluderea acțiunii nr.5 <i>cu referire la revizuirea și promovarea soluțiilor digitale care să asigure vizualizarea și comentarea în timp real a stadiului și textului proiectelor de acte normative</i>, dat fiind faptul că dublează acțiunea nr. 3.1.1 din <u>Programul de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice</u>, care stabilește dezvoltarea și operaționalizarea sistemului informatic de planificare și monitorizare a politicilor „e-Monitorizare”. Potrivit, conceptului Sistemului Informațional „e-Monitorizare”, care este în proces de avizare, sistemul are drept scop standardizarea și sporirea eficienței Guvernului în realizarea angajamentelor sale, inclusiv prin asigurarea transparenței în procesul de elaborare, implementare și monitorizare a documentelor de politici publice și documentelor de planificare naționale</p>	<p>Nu se acceptă Acțiunea se referă la platformele de consultare online, gen particip.gov.md, care cuprind un număr mai larg de decizii ale APC și APL decât cele prevăzute în Conceptul „e-Monitorizare”.</p>
		<p>Având în vedere prevederile <i>Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei Naționale de Dezvoltare</i> în</p>	<p>Se acceptă parțial Un șir de acțiuni au fost</p>

		documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, propunem examinarea proiectului Planului de acțiuni <u>pentru a include sarcini concrete/acțiuni practice</u> , care urmează a fi realizate în perioade determinate de timp pentru atingerea obiectivelor Programului și nicidecum acțiuni recurente sau intermediare.	revizuite în sensul includerii sarcinilor concrete și acțiunilor practice
26.	Ministerul Finanțelor	<p>La capitolul 5 „Costurile” din proiectul Programului La primul alineat, nu este clar ce a dorit autorul să propună/prevadă prin sintagmele „Resursele financiare necesare pentru implementarea PDOSC vor fi alocate în primul rând din bugetul public național.” și „Adițional la resursele interne, vor fi identificate și surse externe de finanțare acordate de partenerii de dezvoltare și donatori.” Pentru informare, se menționează că, bugetul public național cuprinde: bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, bugetele locale (art.26 din Legea finanțelor publice responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014). În CBTM pe anii 2024-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.408/2023, deja sunt incluse proiectele finanțate din surse externe. Astfel, autorul urmează să aducă claritate și să ajusteze acest alineat.</p>	Se acceptă. Alineatul a fost reformulat
		Conform prevederilor pct. 11, subpct.6) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, în Program, la partea descriptivă a costurilor se va prezenta: estimarea resurselor financiare și non-financiare necesare pentru implementarea fiecărui obiectiv specific în parte; indicarea cheltuielilor planificate pentru perioada următoare în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu a cheltuielilor estimate pentru perioada care excedează Cadrul bugetar pe termen mediu la momentul aprobării programului: indicarea resurselor disponibile din partea partenerilor de dezvoltare. Astfel, autorul urmează să completeze capitolul 5 „Costurile” conform Regulamentului dat.	Se acceptă.

		<p>De asemenea, alineatele prezentate, după Tabelul 12. "Costurile pentru implementarea PDOSC", se vor exclude întrucât nu corespund rigorilor pct. 11, subpct.6) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.</p>	<p>Se acceptă. Comentariile de sub tabelul nr.12 au fost excuse.</p>
		<p>La Planul de acțiuni La Obiectivul specific 1.2 La acțiunile 11-12 în coloana „Autoritate/Instituție responsabilă” textul „Institutul de Administrare Publică” se propune de substituit cu textul „Institutul de Administrație Publică al Universității de Stat din Moldova”. Propunerea dată este determinată de faptul că, I.P. Academia de Administrare Publică a fost reorganizată și absorbită de I.P. Universitatea de Stat din Moldova, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.485/2022 cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții din domeniile educației, cercetării și inovării și modificarea unor hotărâri ale Guvernului.</p>	<p>Se acceptă. Pe tot textul Planului de acțiuni, referința la Institutul de Administrare Publică, a fost substituită cu referința la Institutul de Administrație Publică a Universității de Stat din Moldova.</p>
		<p>La Obiectivul specific 2.2 Prevederile acțiunii 27 dublează prevederile acțiunii 33, astfel se propun de revăzut. Denumirea acțiunii 33 se propune de reformulat, iar în coloana „Autoritate/Instituție responsabilă” se consideră necesar de a specifica expres denumirea autorităților implicate, întrucât nu este clar în bugetul căror autorități publice sunt prevăzute anual cele 40,0 mil.lei, indicate în coloana „Costuri de implementare”.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea 27 se referă la asigurarea aplicării de către autoritățile publice centrale a prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 656/2022 privind finanțarea nerambursabilă a organizațiilor necomerciale. Acțiunea a fost reformulată prin concretizare. Acțiunea 33 a fost reformulată. Cu referire la poziția „Autoritate/instituție responsabilă” nu pot fi specificate toate expres, dat fiind că <i>autoritate finanțatoare</i> poate să devină oricare autoritate, care intenționează să implice ON în realizarea unor proiecte din domeniu său de competențe.</p>

			Totodată au fost menționate autoritățile ce au deja planificate mijloace financiare în CBTM 2024-2026 pentru finanțarea proiectelor organizațiilor necomerciale.
		La Obiectivul specific 2.3. La acțiunea 37 din Plan, textul „Elaborarea documentelor model pentru achiziții publice ajustate specificului organizațiilor societății civile” de substituit cu textul „ Elaborarea caietelor de sarcini-model pentru achiziții publice ajustate specificului organizațiilor societății civile ”.	Se acceptă. Denumirea acțiunii 37 din Plan, a fost redactată.
		De asemenea, în coloana „Autorități/instituții responsabile”, textul „Ministerul Finanțelor” de substituit cu textul „Agenția Achiziții Publice”.	Se acceptă. Instituția responsabilă a fost substituită.
		La acțiunea 41, ținând cont că conform art. 10 al Legii nr. 131/2025 privind achizițiile publice, una din atribuția de bază a Agenției Achiziții Publice este organizarea seminarelor de instruire, urmează de substituit în coloana „Autorități/instituții responsabile”, textul „Ministerul Finanțelor” cu textul „Agenția Achiziții Publice”.	Se acceptă. Instituția responsabilă a fost substituită.
		La Obiectivul specific 3.1 La acțiunile 42-43, se menționează că, nu este clar raționamentul creării centrelor specializate de mentorat , finanțate din bugetul Cancelariei de Stat, precum și necesitatea alocării mijloacelor financiare estimate, în volum de 1.000,0 mii lei, pentru activitatea instituțională/ operațională a câte 10 centre de mentorat. <u>Astfel, la etapa respectivă se propune de a exclude acțiunea respectivă, ulterior, în caz de necesitate, propunerile date ar putea fi înaintate de către Cancelaria de Stat la următorul exercițiu de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2025-2027.</u>	Se acceptă parțial O parte din mijloacele respective sunt planificate în CBTM 2024-2026 (2025 – 300 mii lei; 2026 – 400 mii lei). Pentru realizarea programelor de mentorat, CS va contracta prestare de servicii prin mecanismul de finanțare nerambursabilă. Mijloacele financiare care exced CBTM 2024-2026 urmează a fi propuse de CS spre planificare în următorul exercițiu de elaborare a CBTM 2025-2027.

		<p>Adițional, în urma analizei Planului de acțiuni se înaintează următoarele propuneri, după cum urmează: - costurile de implementare vor fi reflectate la fiecare acțiune în parte, separat pe ani, cu indicarea sursei de finanțare, conform prevederilor pct.12 subpct.4) din Hotărârea Guvernului nr.386/2020. Concomitent se vor indica proiectele finanțate din surse externe, iar pentru anul 2027 se vor indica costurile și sursa de finanțare (acorduri încheiate, etc).</p> <p>- coloana „Costuri de implementare, surse de acoperire”, se va diviza în două coloane separate, și anume „Surse bugetare” și „Surse externe”; - la acțiunile 33, 34 și 43 nu este clar dacă costurile incluse au acoperire financiară, sau mijloacele respective urmează a fi alocate suplimentar din bugetul de stat;</p> <p>- în coloana „Autoritate/Instituție responsabilă”, se vor indica costurile de implementare separat pe autoritate, întrucât sunt indicate mai multe autorități/instituții publice și nu este clar care din autoritățile/instituțiile menționate este responsabilă, precum și ce sumă urmează să planifice fiecare din acestea</p>	<p>Se acceptă Pentru acțiunile de durată mai mare de 1 an au fost indicate costurile anuale</p>
		<p>La Nota informativă Punctul 5. Fundamentarea economico-financiară se va completa cu menționarea mijloacelor financiare planificate în CBTM 2024-2026 pentru proiectul Programului, precum și indicarea surselor de finanțare pentru anul 2027.</p>	<p>Se acceptă. Nota informativă a fost completată cu menționarea mijloacelor financiare planificate în CBTM 2024-2026</p>

27.	Ministerul Justiției	<p>La proiectul hotărârii: La pct. 2, formularea „autoritățile și instituțiile responsabile” este prea generalizată, fiind oportun a se face referire la instituțiile concrete, în caz contrar acțiunea indicată poate rămâne doar la nivel de intenție. Subsecvent, norma din sbp. 1) se consideră a fi inutilă, având în vedere dispozițiile cuprinse în proiectul Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027, inclusiv a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului, unde sunt stabilite acțiunile și instituțiile responsabile de realizarea acestora. Potrivit art. 49 alin. (2) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare – Legea nr. 100/2017), anexa este parte integrantă a actului normativ, are natura și forța juridică a acestuia.</p>	<p>Se acceptă parțial Pct. 2 a fost reformulat</p>
		<p>La pct. 5 textul „.01.” se va substitui cu cuvântul „ianuarie”.</p>	<p>Se acceptă. A fost substituit.</p>
		<p>La anexa proiectului hotărârii - Programul de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027: Anexa necesită a fi completată cu parafa de aprobare, după cum urmează: „Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ___/2023”. Subsecvent, anexa va cuprinde denumirea Programului care se propune a fi aprobat de către Guvern.</p>	<p>Se acceptă. Anexa a fost completată cu parafa de aprobare</p>
		<p>Potrivit pct. 2 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, la fundamentarea, elaborarea, avizarea, consultarea și aprobarea documentelor de politici publice se aplică regulile și cerințele înaintate față de actele normative, în conformitate cu Legea nr. 100/2017. Astfel, dispozițiile programului necesită a fi numerotate, începând cu prima și terminând cu ultima, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ, în corespundere cu dispozițiile art. 52 al Legii nr. 100/2017, respectând, în</p>	<p>Se acceptă. Au fost efectuate modificările respective</p>

		<p>aceiași timp, gruparea elementelor structurale ale actului normativ, conform art. 53 al legii citate. Atenționăm că numerotarea diviziunilor capitolelor/subcapitolelor prin „1.1.”, „1.1.1”, ș.a. nu este conformă normelor tehnicii legislative.</p>	
		<p>Concomitent, în tot cuprinsul proiectului se vor evita la numerotare utilizarea semnelor grafice „-”, „•”, „o”, „>”, „(iii)” sau altele asemenea, deoarece referința ulterioară la acestea poate cauza anumite dificultăți. Potrivit articolului sus citat, punctul este elementul structural de bază al hotărârilor Guvernului. Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte sau alineate. Subpunctele sunt însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză, și se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. Subpunctul poate conține diviziuni însemnate succesiv, de regulă, cu litere latine mici urmate de o paranteză. Dacă diviziunile punctului nu sunt însemnate cu litere sau numere, alineatele se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală.</p>	<p>Se acceptă. Au fost efectuate modificările respective.</p>
		<p>Abrevierile, precum „SND”, „PDOSC”, ș.a., se vor conforma art. 54 alin. (1) lit. i) al Legii nr. 100/2017, potrivit căruia exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Explicarea în text la prima folosire se va face pentru toate celelalte abrevieri utilizate în textul Programului, inclusiv în textul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului.</p>	<p>Se acceptă. Au fost efectuate modificările respective.</p>
		<p>Referitor la trimiterile/notele de subsol, utilizate în textul proiectului, menționăm că acestea <u>nu reprezintă elemente de structură ale actului normativ</u>, fapt pentru care urmează a fi excluse, iar textul acestora se va integra, după caz, în textul de bază. Atragem atenția că, potrivit art. 49 alin. (5) al Legii nr. 100/2017, doar exprimările cifrice, tabelele, planurile și</p>	<p>Se acceptă. Au fost efectuate modificările respective.</p>

		<p>altele asemenea, care sunt incluse în anexe, pot fi urmate de explicații suplimentare, care se notează cu indici numerici, în ordinea în care au fost enunțate în textul anexei. Referința la actele normative prevăzute în proiect (de ex., referința la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030) se va realiza, respectându-se dispozițiile art. 55 alin. (5) al Legii nr. 100/2017, care prevede că, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat.</p>	
		<p>La capitolul I, secțiunea 1.2. „Perioada propusă pentru implementare” se recomandă a fi revăzută, deoarece termenii indicați sunt deja depășiți și nu sunt relevanți de a fi prevăzuți în proiectul programului respectiv. Mai mult, se constată că termenii dați se referă la perioada de elaborare a proiectului și nu la perioada de implementare a Programului.</p>	<p>Se acceptă. Secțiunea 1.2 a fost exclusă.</p>
		<p>În cazul în care se va opta pentru expunerea Planului de acțiuni în anexă la Program, atragem atenția că, potrivit art. 49 alin. (3) al Legii nr. 100/2017, anexa trebuie să aibă un temei-cadru în textul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin norma de trimitere. Din cuprinsul tabelului Planului de acțiuni, dispozițiile ce prevăd indicatorii obiectivelor specifice se consideră a fi inutile, deoarece acești indicatori sunt prevăzuți în partea descriptivă a Programului, nefiind necesar a fi indicați și în Planul de acțiuni.</p>	<p>Se acceptă Planul de acțiuni a fost redefinit ca și Capitolul X</p>
		<p>La pct. 14, în referința la Hotărârea Guvernului privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet se va indica numărul și anul adoptării acestora</p>	<p>Se acceptă. Au fost efectuate completările respective.</p>

		<p>În tot textul Planului de acțiuni, referința la Institutul de Administrare Publică, se va substitui cu referința la Institutul de Administrație Publică a Universității de Stat din Moldova. Subsecvent, utilizarea formulărilor precum „alte autorități și instituții publice”, „alte autorități ale administrației publice” necesită a fi substituite cu autoritățile/instituțiile publice concrete, în caz contrar acțiunea indicată poate rămâne doar la nivel de intenție.</p>	<p>Se acceptă. În tot textul Planului de acțiuni, referința la Institutul de Administrare Publică, a fost substituită cu referința la Institutul de Administrație Publică a Universității de Stat din Moldova.</p>
		<p>Cu referire la acțiunea 6 „Modificarea modalității de completare a notei informative la proiectele de acte normative, prin stabilirea și respectarea unor criterii minime privind informația ce urmează să fie specificată cu privire la participarea și consultarea societății civile în procesul decizional”, care include doi indicatori, și anume „Stabilirea criteriilor minime/ Raportul anual al transparenței în procesul decizional completat cu aspectul dat”, menționăm următoarele.</p> <p>Potrivit art. 32 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <u>proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă</u>, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect. La fel, potrivit art. 32, <u>în urma avizării și consultării publice, autorul proiectului întocmește sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice</u>, precum și sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile. În același timp, <u>anexa nr. 1 la legea menționată cuprinde structura notei informative</u>, iar pct. 7 din structură cuprinde <u>informația privind „Avizarea și consultarea publică a proiectului”</u>. Or, anume la acest compartiment se include informația privind consultarea proiectului cu societatea civilă. Mai mult, la descrierea fiecărui compartiment a notei informative, prevăzute în anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017, se precizează că la pct. 7 se va menționa informația privind</p>	<p>Comentariu Acțiunile menționate sunt stabilite pentru asigurarea la modul practic a respectării de către toate autoritățile a cerințelor de transparență în procesul decizional, or, la o analiză primară a Notelor informative la actele normative prezentate spre promovare se face referință fie doar la publicarea anunțului de inițiere a proiectului, fie la desfășurarea consultării publice fără a fi cunoscute rezultatele acestora. De cele mai dese ori sinteza recomandărilor și obiecțiilor nu conțin propunerile înaintate de către societatea civilă.</p> <p>Se consideră oportună stabilirea criteriilor minime privind informația ce urmează să fie specificată cu privire la participarea și consultarea societății civile în procesul decizional, precum și a mecanismului de monitorizare a</p>

		<p>acțiunile 4 întreprinse în vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional (crearea grupurilor de lucru, organizarea dezbaterilor publice, meselor rotunde, publicarea proiectului pentru consultare publică, etc.).</p>	<p>respectării acestora.</p>
		<p>Cu referire la cel de-al doilea indicator, și anume „Raportul anual al transparenței în procesul decizional completat cu aspectul dat” informăm că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, raportul anual generalizat se elaborează de către Cancelaria de Stat, nu mai târziu de sfârșitul trimestrului I al anului imediat următor anului de referință, și se plasează pe pagina web oficială a acesteia. Totodată, fiecare autoritate publică elaborează propriul raport care îl transmite Cancelariei de Stat. Se comunică că în structura „Raportului privind transparența în procesul decizional” se include și informația privind numărul recomandărilor recepționate de la societatea civilă. Având în vedere cele menționate, se concluzionează că ceea ce s-a propus este deja reglementat în cadrul legislativ, iar autoritățile completează nota informativă cu respectiva informație. Respectiv, acțiunea se va exclude.</p>	<p>Comentariu La prezentarea rapoartelor privind transparența în procesul decizional, autoritățile se rezumă la prezentarea datelor statistice (deseori incomplete sau irelevante) privind actele normative trecute prin procesul decizional. O analiză complexă a acestor date este dificilă, din lipsa datelor unificate. În acest scop, Cancelaria de Stat consideră oportună stabilirea și monitorizarea strictă a indicatorilor cantitativi și calitativi de asigurare a transparenței în procesul decizional, inclusiv pe diferite forme de organizare a acestuia.</p>
		<p>Cu referire la acțiunea 50 „Identificarea unei soluții pentru a depăși problema ajustării documentelor de înregistrare conform prevederilor Legii nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale”, Ministerul Justiției constată că din formularea acesteia nu este clar în ce constă deficiența la această etapă și în ce mod poate fi remediată. Prin urmare, se consideră necesar a identifica cu o mai mare precizie obiectul acțiunii propuse.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea 50 a fost reformulată astfel: „Identificarea soluțiilor privind implementarea prevederilor art.28 alin. (1) a Legii nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale”</p>
		<p>Acțiunea 51 „Eliminarea solicitării de prezentare a declarațiilor cu privire la beneficiarul efectiv al organizației societății civile” se va exclude. Raționamentele rezidă în faptul că standardele internaționale în materie de</p>	<p>Se acceptă. Acțiunea 51 a fost exclusă.</p>

		<p>prevenire și combatere a spălării banilor stabilesc cerința reglementării în legislațiile naționale a mecanismelor de identificare a beneficiarilor efectivi, inclusiv și pentru organizațiile necomerciale. A se vedea în acest sens Recomandările Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF), precum și Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE.</p>	
		<p>Totodată, se va reține că imperativul ajustării legislației naționale la standardele internaționale menționate supra constituie o obligație asumată de către Republica Moldova în contextul implementării celor 9 condiționalități ale Comisiei Europene din 17 iunie 2022. În acest sens, prin Legea nr. 66/2023 a fost modificată Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>28.</p>	<p>MMPS</p>	<p>La proiectul Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027, având în vedere faptul că, MMPS a lansat Programul de granturi mici în domeniul îmbătrânirii active pentru anul 2023, oferite organizațiilor necomerciale, iar Regulamentul Programului menționat a fost elaborat și aprobat prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 27 din 23 februarie 2023, în baza Regulamentului-cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 656/2022, se reformulează conținutul următoarelor texte:</p>	<p>Se acceptă</p>

		<p>- „Finanțarea nerambursabilă a fost operaționalizată prin Hotărârea Guvernului nr.656/2022 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale. Dar deși Guvernul a aprobat regulamentul cadru, acesta încă nu a ajuns să fie aplicat la nivel practic. Acest lucru poate fi atribuit dificultăților administrative și birocratice, precum și lipsa resurselor umane necesare pentru punerea în aplicare corespunzătoare a mecanismului de finanțare” (pag. 19) din Capitolul 2, Secțiunea 2.1., Cauza 2, Sub-cauza 2.2.;</p>	<p>Se acceptă. Aliniatul respectiv a fost reformulat.</p>
		<p>„Cu toate acestea, până la momentul actual, nu au fost organizate concursuri de granturi pentru organizațiile societății civile în baza noilor reglementări. Acest lucru poate fi atribuit atât dificultăților administrative și birocratice, cât și lipsei planificării resurselor financiare care să fie direcționate pentru această activitate. În aceste condiții, anul 2023 va fi un an de pilotare a noului mecanism, care ar urma să fie utilizat extins începând cu anul 2024. Pentru buna funcționare a noului regulament, acesta trebuie să devină instrumentul principal de alocare a surselor financiare” (pag. 35) din Capitolul 3, Secțiunea 3.2., Obiectiv general 2, Obiectivul specific 2.2.</p>	<p>Se acceptă. Aliniatul respectiv a fost reformulat.</p>
		<p>Totodată, la Capitolul 9. Planul de acțiuni pentru implementarea Programului de dezvoltare a organizațiilor societății civile pentru perioada 2024-2027, la Obiectivul general 2 Obiectivul specific 2.3.: la acțiunea nr. 38: a) în denumirea acțiunii, sintagma „serviciilor sociale” se substituie cu sintagma „pentru serviciile sociale de bază”, în vederea asigurării conformității cu prevederile art. 191 din Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale;</p>	<p>Se acceptă. La acțiunea 38, Cuvintele „serviciilor sociale” au fost substituite cu cuvintele „pentru serviciile sociale de bază”</p>
		<p>b) termenul de realizare a acțiunii „Trimestrul III, 2024” se substituie cu termenul „Trimestrul I, 2025”, având în vedere agenda MMPS privind procesul de reformare a sistemului de asistență socială (RESTART).</p>	<p>Se acceptă. Termenul a fost substituit.</p>

		<p>- la acțiunea nr. 39, se exclude „Ministerul Muncii și Protecției Sociale” din calitatea de autoritate/instituție responsabilă, urmând a fi indicate autoritățile publice, conform domeniilor de competență (Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor), ținând cont că, în conformitate cu art.5, alin. 8) din Legea nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, fiecare autoritate publică are dreptul de a efectua comanda socială, conform legislației cu privire la achiziții publice, iar la concurs participă doar organizațiile necomerciale.</p>	<p>Se acceptă. Instituția responsabilă a fost substituită</p>
		<p>- la acțiunea nr. 40, în denumirea acțiunii sintagma „pentru acreditarea organizațiilor prestatoare de servicii sociale” se substituie cu sintagma „privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale”</p>	<p>Se acceptă. Sintagma a fost substituită.</p>
		<p>Adițional, MMPS menționează că la acțiunile nr. 38 și nr. 40 nu este clar stabilit modul în care au fost estimate costurile indicate.</p>	<p>Se acceptă. Sumele alocate din Bugetul de Stat nu reprezintă sumele adiționale ce urmează să fie identificate, ci reprezintă anume cuantificarea resurselor în limitele mijloacelor bugetului instituției.</p>
<p>29.</p>	<p>Fundația Soros Moldova</p>	<p>Aplicarea tratamentului preferențial de către autoritățile statului și oferirea de subvenții anuale din bugetul de stat doar pentru unele organizații ale persoanelor cu dizabilități, omiterea de a lua în considerare necesitățile persoanelor cu dizabilități senzoriale în procesul de digitalizare a serviciilor publice, sau utilizarea discursurilor instigatoare la ură și incitarea la discriminare împotriva persoanelor cu dizabilități mintale, persoanelor infectate cu HIV/SIDA, grupurile LGBT+, refugiaților și a organizațiilor acestora, sunt doar câteva din problemele care necesită a fi abordate în această secțiune.</p> <p><u>Recomandare.</u> Propunem să fie abordate și problemele întâmpinate de organizațiile societății civile specializate pe</p>	<p>Se acceptă parțial. Proiectul programului nu promovează un tratament preferențial pentru oferirea de subvenții anuale din bugetul de stat pentru unele organizații ale societății civile. Dimpotrivă, se dorește schimbarea paradigmei de abordare, astfel încât toate fondurile publice alocate să fie distribuite într-un mod transparent în baza unor concursuri publice. Totodată, proiectul documentului</p>

		<p>alte grupuri vulnerabile conform Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030. De asemenea, în funcție de problemele identificate să fie prevăzute acțiuni prioritare și indicatori pentru realizarea acestora.</p>	<p>stabilește indicatori pentru organizațiile societății civile care reprezintă grupurile social vulnerabile, fără să se limiteze la persoanele cu dizabilități. Astfel, la stabilirea condițiilor și cerințelor de alocare a surselor publice destinate OSC în bază de concurs, autoritățile publice vor putea să planifice surse specifice pentru organizațiile specializate pe alte grupuri vulnerabile conform Agendei 2030.</p>
		<p>La obiectivul specific 2.1, una din recomandări se referă la analiza impactului <i>obligativității de utilizare a mecanismului procentual exclusiv în format electronic</i>, iar la obiectivul 3.2 este prevăzută <i>digitalizarea procesului de înregistrare a organizațiilor societății civile până la 100% în trimestru IV a anului 2025</i>.</p> <p>Deși utilizarea acestor servicii exclusiv în format electronic contribuie la simplificarea și digitalizarea procesului, în practică acest fapt ar putea să creeze situații discriminatorii, în special în raport cu grupurile social - vulnerabile. În lipsa unor măsuri afirmative, propunem să existe posibilitatea utilizării acestor serviciilor atât în format fizic, cât și în format electronic, fiind prevăzută creșterea graduală a digitalizării ca indicatori de performanță în planul de acțiuni.</p> <p><u>Recomandare.</u> Propunerea de înregistrare a organizațiilor societății civile și de utilizare a mecanismului procentual exclusiv în format electronic să fie corelată cu măsuri afirmative, fiind prevăzută creșterea graduală a digitalizării ca indicatori de performanță.</p>	<p>Se acceptă. La p.47 de la Obiectivul specific 3.2 în coloana Indicatori de monitorizare, textul a fost substituit cu următorul conținut:</p> <p>„Creșterea graduală a digitalizării procesului de înregistrare a organizațiilor societății civile”</p>
		<p>La 30 martie 2023, proiectul de lege privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului a fost votat în lectură finală și a intrat în vigoare la 1 iulie 2023.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea a fost eliminată</p>

		<p>Amendamentele au fost necesare pentru armonizarea legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în conformitate cu Directiva Uniunii Europene nr. 5, fiind una dintre condiționalitățile UE. Modificările legislative votate fac referire și la definiția beneficiarului efectiv pentru organizațiile necomerciale, care conform art. 5² alin. (3) din lege reprezintă: “<i>persoana fizică/persoanele fizice care exercită controlul în ultimă instanță asupra organizației necomerciale</i>”. Această definiție urmează să fie detaliată printr-o instrucțiune a Agenției Servicii Publice (ASP) pentru fiecare formă de organizare, fiind extinsă prea mult lista subiecților care pot fi beneficiari efectivi. În timpul consultărilor publice, organizațiile societății civile au atenționat legiuitorul asupra sarcinii disproporționate care se pune pe seama lor din această cauză. Prin urmare, având în vedere recente modificări legislative și recomandarea UE de a revizui legislația din domeniu, <u>propunerea de eliminare a solicitării de prezentare a declarațiilor cu privire la beneficiarul efectiv în cazul organizațiilor societății civile</u> (obiectivul specific nr. 3.2), pare să fie deja depășită.</p> <p><u>Recomandare.</u> Propunem să fie prevăzută modificarea noțiunii de beneficiar efectiv în cazul organizațiilor necomerciale în conformitate cu standardele UE și cele mai bune practici ale țărilor europene. De asemenea, propunem să fie introdusă obligativitatea implicării sectorului asociativ în procesul de evaluare și monitorizare a vulnerabilităților organizațiilor societății civile la finanțarea terorismului și spălarea banilor, inclusiv la documentele de politici și inițiativele legislative care îl vizează. Menționăm că la lansarea Raportul privind evaluarea națională a riscurilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului din 8 aprilie 2022, nu a fost invitat niciun reprezentant al societății civile, deși un capitol separat a fost dedicat anume acestui sector.</p>	<p>Nu se acceptă. Scopul documentului este altul. O asemenea obligativitate nu poate fi planificată printr-un document de politici.</p>
		<p><u>Obiectivul general nr.1:</u> una din problemele menționate este lipsa de resurse în gestionarea relației dintre autoritățile</p>	<p>Se acceptă parțial. Proiectul planului de acțiuni</p>

		<p>publice și organizațiile societății civile, punctul de contact cu societatea civilă fiind alcătuit dintr-o singură persoană din cadrul Cancelariei de Stat.</p> <p>Ațiunea prioritară care se referă la consolidarea rolului Cancelariei de stat ar trebui să fie concretizată, de exemplu: suplinirea cadrelor din cadrul Direcției drepturilor omului și societatea civilă din Cancelaria de Stat cu un număr aproximativ de persoane etc.</p>	<p>conține următoarea activitate: Elaborarea unui studiu privind necesitățile de personal în cadrul Cancelariei de Stat, ministere și altor autorități publice responsabile de relația cu organizațiile societății civile.</p> <p>Doar după acest studiu, va fi posibil de menționat cu cât va crește numărul de unități din cadrul CS și/sau altor ministere. Asemenea lucruri nu pot fi stabilite și planificate la etapa elaborării acestui document.</p>
		<p>O altă recomandare pentru îmbunătățirea accesului la procesele decizionale la nivelul autorităților publice locale, ar fi dezvoltarea de module pe paginile lor web similare cu cele utilizate de Guvern (particip.gov.md) și înființarea de Consilii Raionale de Participare pe baza modelelor funcționale existente.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Platforma de consultare publică online particip.gov.md conține modulul de utilizare de către autoritățile publice locale.</p> <p>CS constant monitorizează și transmite către APL recomandări privind completarea și actualizarea paginilor web în vederea asigurării transparenței decizionale.</p>
		<p>La obiectivul specific nr. 1.2, este important de menționat problema nepublicării de către Parlament și Guvern a modificărilor introduse în proiectele de acte normative până la adoptare, inclusiv a amendamentelor deputaților.</p> <p>Prin urmare, propunem instituțiile publice să îmbunătățească transparența și participarea la luarea deciziilor <u>prin dezvoltarea unei platforme online</u> unificate care să includă informații actualizate despre inițiativele legale la toate etapele și toate modificările de la introducere până la adoptare și informarea țintită a organizațiilor societății civile prin folosirea listei asociațiilor publicate pe pag web a</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În sensul îmbunătățirii situației la capitolul transparență decizională prin HG 435/2023 au fost operate modificări la HG nr.967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, prin includerea Anexei nr.2 cu privire la crearea platformelor</p>

		<p>Parlamentului</p>	<p>consultative permanente în cadrul APC Conform Legii nr. 239//2008 privind transparența în procesul decizional, transparența procesului decizional în cazul Parlamentului se asigură în conformitate cu regulamentul acestuia. Totodată, menționăm că în Planul de acțiuni de implementare a Programului de Integritate și Anticorupție, care este în proces de elaborare, este planificată dezvoltarea unei platforme informatice pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și până la adoptarea legii.</p>
		<p>Adițional, recomandăm utilizarea unor indicatori de performanță mai fezabili pentru a reuși realizarea activităților propuse în termenii indicați și introducerea linkurilor la informația la care se face referire.</p>	<p>Se acceptă. Documentul conține indicatori de rezultat și indicatori de impact. Totodată, au fost stabilite valorile de referință, țintele intermediare și țintele finale.</p>
<p>30.</p>	<p>Platforma Antreprenoriat Social în Moldova</p>	<p>Obiectivul general 2: Asigurarea unei finanțări sustenabile pentru organizațiile societății civile, atât din surse publice, cât și din surse alternative nu face nici o referire la activitatea de antreprenoriat social. De menționat că, Legea nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale stipulează expres la art.6(2) că <u>Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică, inclusiv de antreprenoriat social</u>, ca sursă alternativă de diversificare a veniturilor și asigurare a sustenabilității financiare a OSC-urilor</p>	<p>Nu se acceptă. Proiectul programului nu promovează un tratament preferențial pentru oferirea de subvenții anuale din bugetul de stat pentru unele organizații ale societății civile. Dimpotrivă, se dorește schimbarea paradigmei de abordare, astfel încât toate</p>

		<p>recunoscută la nivel internațional, inclusiv de Comisia Europeană. Promovarea conceptului de antreprenoriat social în cadrul proiectului este făcută ne semnificativ prin prevederile acțiunilor cu nr. 36-34 și 35 37, acestea fiind evident insuficiente.</p> <p>Pentru a susține dezvoltarea sectorului antreprenoriatului social, propunem: - La Acțiunile prioritare și Indicatorii specifici pentru Obiectivul specific 2.2 să fie adăugate prevederile:</p> <p><i>1. Planificarea surselor bugetare pentru finanțarea proiectelor organizațiilor societății civile, întreprinderilor sociale și a celor de inserție, a căror fondatori sunt organizațiile necomerciale.</i></p>	<p>fondurile publice alocate să fie distribuite într-un mod transparent în baza unor concursuri publice.</p>
		<p><i>2. Suma alocată anual pentru finanțarea organizațiilor societății civile, întreprinderilor sociale și a celor de inserție, a căror fondatori sunt organizațiile necomerciale.</i></p> <p><i>3. Scutirea de plata impozitului pe venit (cel puțin partea nedistribuită sub formă de dividende) a întreprinderilor sociale și a celor de inserție, a căror fondatori sunt organizațiile necomerciale.</i></p> <p>Consider că aceste propuneri vin să completeze acțiunea nr. 36 cu instrumente financiare foarte specifice focusate pe întreprinderile sociale dezvoltate și operaționalizate</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Proiectul programului nu promovează un tratament preferențial pentru oferirea de subvenții anuale din bugetul de stat pentru unele organizații ale societății civile. Dimpotrivă, se dorește schimbarea paradigmei de abordare, astfel încât toate fondurile publice alocate să fie distribuite într-un mod transparent în baza unor concursuri publice.</p> <p>Măsurile propuse fac parte din politica bugetar fiscală care necesită o analiză detaliată a impactului asupra bugetului.</p> <p>La acțiunea 36 se planifică efectuarea unui studiu de diversificare a surselor de finanțare a OSC. Propunerile date vor fi examinate în acest studiu.</p>

		<p>La Acțiunile prioritare și Indicatorii specifici pentru Obiectivul specific 2.3 se va completa fraza cu textul italic:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Numărul de achiziții atribuite organizațiilor societății civile, întreprinderilor sociale și a celor de inserție, a căror fondatori sunt organizațiile necomerciale. 2. Elaborarea documentelor model pentru achiziții publice ajustate specificului organizațiilor societății civile, întreprinderilor sociale și a celor de inserție, a căror fondatori sunt organizațiile necomerciale. 	<p>Se acceptă parțial Proiectul programului nu promovează un tratament preferențial pentru oferirea de subvenții anuale din bugetul de stat pentru unele organizații ale societății civile. Dimpotrivă, se dorește schimbarea paradigmei de abordare, astfel încât toate fondurile publice alocate să fie distribuite într-un mod transparent în baza unor concursuri publice. Măsurile propuse fac parte din politica bugetar fiscală care necesită o analiză detaliată a impactului asupra bugetului. La acțiunea 36 se planifică efectuarea unui studiu de diversificare a surselor de finanțare a OSC. Propunerile date vor fi examinate în acest studiu.</p>
		<p>Reieșind din aceste propuneri, se va completa respectiv și textul Planului de acțiuni la punctele nr. 30, 36, 38 și 42.</p>	<p>Se acceptă parțial Proiectul programului nu promovează un tratament preferențial pentru oferirea de subvenții anuale din bugetul de stat pentru unele organizații ale societății civile. Se dorește ca toate fondurile publice alocate să fie distribuite într-un mod transparent în baza unor concursuri publice. Măsurile propuse fac parte din politica bugetar fiscală care necesită o analiză detaliată a</p>

			<p>impactului asupra bugetului. La acțiunea 36 se planifică efectuarea unui studiu de diversificare a surselor de finanțare a OSC. Propunerile date vor fi examinate în acest studiu.</p>
		<p>Menționăm că propunerile enumerate se încadrează și în prevederile Social Economy Action Plan al Comisiei Europene, iar odată cu aspirația țării noastre să devină țară membră UE, cadrul normativ trebuie să fie ajustat corespunzător. Totodată, completările sunt o continuitate a angajamentelor asumate de către stat odată cu adoptarea Legii nr. 223 din 02.11.2017.</p>	<p>Se acceptă parțial Proiectul programului nu promovează un tratament preferențial pentru oferirea de subvenții anuale din bugetul de stat pentru unele organizații ale societății civile. Dimpotrivă, se dorește schimbarea paradigmei de abordare, astfel încât toate fondurile publice alocate să fie distribuite într-un mod transparent în baza unor concursuri publice. Măsurile propuse fac parte din politica bugetar fiscală care necesită o analiză detaliată a impactului asupra bugetului. La acțiunea 36 se planifică efectuarea unui studiu de diversificare a surselor de finanțare a OSC. Propunerile date vor fi examinate în acest studiu.</p>

Secretar general al Guvernului

Artur MIJA